

της.

Ολίγα κραυγαλέα παραδείγματα: Η σύγκρουση για τις ταυτότητες, θεσμική και διδακτική, διόλου πεισματική. Ή, οι κατά καιρούς πολεμοχαρείς κραυγές, όπου βέβαια αγνοείται ότι και οι αντίπαλοι θα μάχονται υπέρ του δικού τους θεού και τελικά τη νίκη δεν θα τη δώσει κάποιος θεός, αλλά η υπέρτερη ισχύς των όπλων. Ή, ο χαρακτηρισμός «άθεος ευρωλιγούρης» για τον τέως Πρωθυπουργό της χώρας και «διοκλητιανοί» για όσους θεωρούν αναγκαίο το χωρισμό κράτους και εκκλησίας. Και βέβαια, δε γνωρίζω με ποιο δικαίωμα ιεράρχης θεωρεί αμάρτημα την ομοφιλοφιλία.

Δεν έχω κανένα πρόβλημα με την εκκλησία που προσπαθεί να διαδώσει την Αγία Γραφή, να παρηγορήσει, να φιλανθρωπήσει. Έχω όμως μεγάλο πρόβλημα με την ανάμειξη της εκκλησίας στα κοσμικά.

Δεν υποστηρίζω άθεη πολιτεία, αλλά πολιτεία στους κόλπους της οποίας μπορεί να αναπτύσσεται η θρησκευτική συνείδηση ανεξίθρησκα. Υποστηρίζοντας τα παραπάνω, υπερασπίζομαι τα αυτονόητα, χωρίς διχαστική στοίχιση.

Οι Απόστολοι, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, αγωνίστηκαν για την εξάπλωση της πίστης και όχι για τη δημιουργία νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου, επιχορηγούμενων από το κράτος.

Όσα προανέφερα συνδέονται με το συζητούμενο νομοσχέδιο, το οποίο σπεύδει να εδραιώσει μία ακόμη δομή, να προσθέσει μία ακόμη κρατική κολώνα στο οικοδόμημα της εκκλησίας, τη στιγμή που είναι ώριμες πια οι συνθήκες για δύο εξελίξεις στο ορατό μέλλον, δηλαδή ο χωρισμός εκκλησίας και κράτους, που θα είναι πιστεύω λυτρωτικός για την εκκλησία, και η δυνατότητα ίδρυσης μη κρατικών, μη κερδοσκοπικών ανωτάτων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων.

Κανείς δεν έχει αντίρρηση στη διασφάλιση υψηλότερου μορφωτικού επιπέδου για τους κληρικούς. Αυτό όμως είναι θέμα εσωτερικού ενδιαφέροντος της εκκλησίας ως ένωσης πιστών και όχι του κράτους. Τίποτε ως τώρα δεν εμποδίζει την εκκλησία να φροντίζει για τη ζητούμενη βελτίωση του επιπέδου αυτού. Είμαι θετικός στη βελτίωση αυτή με ευθύνη της ίδιας της εκκλησίας. Είμαι αντίθετος στην ιδέα του άρρενος νέου που θα εισέρχεται σε ανώτατη σχολή μη αυτοδιοικούμενη, με σύστημα έξω από το σύνηθες για τις άλλες σχολές και θα εισπράττει πτυχίο ισότιμο με το χορηγούμενο από αυτές.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, διάβασα τα Πρακτικά της Επιτροπής της Βουλής που συζήτησε το νομοσχέδιο. Διέκρινα ότι η Υπουργός, με έμφαση και σε αρκετά σημεία, ομίλησε για νομοσχέδιο που δήθεν της παραδόθηκε έτοιμο από την προηγούμενη κυβέρνηση και το οποίο, αφού βελτιώθηκε, κατέθεσε για ψήφιση.

Ως γενικός γραμματέας της κυβέρνησης στην οκταετία Σημίτη, υπεύθυνος για το νομοθετικό έργο της κυβέρνησης και τη λειτουργία των κυβερνητικών οργάνων, επιθυμώ, εξ ιδίας αντιλήψεως να γνωστοποιήσω στο Σώμα ότι τα σχέδια που συντάξαν διάφορες επιτροπές στην κατεύθυνση ίδρυσης ανωτάτων ιδρυμάτων εκκλησιαστικών, ουδέποτε προωθήθηκαν σε κυβερνητικό όργανο, Υπουργικό Συμβούλιο ή Κυβερνητική Επιτροπή, για συζήτηση και τυχόν υιοθέτηση, για τον απλούστατο λόγο ότι ουδέποτε εγκρίθηκε η ιδέα. Επομένως δεν υπήρξε ποτέ σχέδιο νόμου της Κυβέρνησης που να παραδόθηκε στην Υπουργό για να το ψηφίσει, επειδή τάχα εκείνη δεν πρόλαβε.

Το νομοσχέδιο είναι ένα προικοσύμφωνο μεταξύ Κυβέρνησης και εκκλησίας για τέσσερα Α.Ε.Ι. της τελευταίας, που θα γίνουν περισσότερα, αφού κάθε ιεράρχης με τη συνδρομή τοπικών παραγόντων, πολιτικών και άλλων, θα ζητά την ίδρυση και στη δική του ποιμαντική περιφέρεια, ίδιας σχολής. Είναι μια προίκα που θα πληρώσουν ακόμη και άθεοι ή μη Χριστιανοί Ορθόδοξοι Έλληνες πολίτες στο όνομα της επικρατούσας θρησκείας.

Το συζητούμενο νομοσχέδιο είναι μία ακόμα απόδειξη της συνέπειας της Κυβέρνησης της Νέας Δημοκρατίας προς ομάδες προσώπων ή φορείς που την συνέδραμαν στις εκλογές. Μετά από την αμνήστευση των εκδοτών πλαστών και εικονικών τιμολογίων, τον επαναπατρισμό κεφαλαίων που κτήθηκαν και εξήχθησαν με παράνομο τρόπο εκτός Ελλάδας, την καθιέρωση της συνέντευξης στις προσλήψεις και τη δημιουργία νέας

ΣΩΚΡΑΤΗΣ ΚΟΣΜΙΔΗΣ: Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, στην Ελλάδα η ορθόδοξη εκκλησία επικρατεί κατά κράτος. Ωστόσο η ίδια η εκκλησία διακρίνεται για την ανασφάλεια, τη φοβικότητά της, φαντάζομαι όχι για την αυθεντία των δογμάτων της, αλλά για τη διάρκεια και το εύρος της κυριαρχίας της. Γι' αυτό και η επιβεβαίωση του «κράτους» της στο Σύνταγμα.

Η ορθόδοξη πίστη είναι επικρατούσα θρησκεία στην Ελλάδα. Η δεσπόζουσα θέση της στις καρδιές των περισσότερων Ελλήνων περιβάλλεται το μανδύα ενός οιονεί πολιτειακού θεσμού, ο οποίος υποκαθιστά την εθελοντική συμμετοχή σε μια κοινότητα πιστών ιδίου δόγματος. Έτσι θωρακίζεται και προστατεύεται θεσμικά απέναντι στον ανταγωνισμό άλλων θρησκειών και δογμάτων. Δίνει μάχη, όχι ή όχι μόνο για την ορθοδοξία αλλά και για τη διατήρηση και διεύρυνση των κεκτημένων.

Έτι περαιτέρω, η εκκλησία μας θεωρεί ότι δικαιούται και νομιμοποιείται να παρεμβαίνει στις πολιτικές των κυβερνήσεων ως εκφραστής του έθνους, καταχρώμενη της δεσπόζουσας θέσης

ΘΑ ΠΙΣΤΙΣ

2

...την υπορροήση των οικων της παι-
διών, το σώμα της Δημόσιας Διοίκησης στο επίπεδο των στε-
λεχών, η Κυβέρνηση εξοφλεί μεταχρονολογημένες επιταγές
στην ηγεσία της Εκκλησίας της Ελλάδος. Μόνο τους αγροφύ-
λακες καθυστερεί. Και αυτό το κάνει η Κυβέρνηση ενδιαφερό-
μενη μόνο για την αξιοποίηση της επιρροής της Εκκλησίας σε
μέρος του εκλογικού σώματος και αδιαφορώντας για την ανα-
χρονιστική, παρεμβατική και μισαλλόδοξη παρέμβασή της.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, θα κλείσω με το εξής. Ανήκω
στην κατηγορία των πολιτών που πιστεύουν, αλλά ερευνούν και
παρακολουθώ τις εξελίξεις στην επιστημονική αναζήτηση της
πηγής της ζωής. Ξέρετε, υπάρχει μεγάλη πιθανότητα σε μετρή-
σιμο χρόνο η επιστήμη να αποδείξει προέλευση της ζωής δια-
φορετική εκείνης την ιερών κειμένων. Αυτό δεν θα αναιρέσει
την πίστη στο Θεό, που πάντοτε θα είναι η αρχή της αρχής, η
πηγή της πηγής και αυτό, γιατί «είναι ψυχολογικά δύσκολο να
αντεπεξέλθουμε στην ζωή χωρίς την δικαιολογία και την ελπίδα
που μας παρέχει η θρησκεία», όπως γράφει ο Ουμπέρτο Έκο.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του ΠΑ.ΣΟ.Κ.)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Σωτήρης Χατζηγάκης): Ευχαριστώ πολύ,
κύριε Κοσμίδη.

Το λόγο έχει ο κ. Μάνος.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΜΑΝΟΣ: Κυρίες και κύριοι Βουλευτές, καλή χρο-
νιά!

Η Βουλή σε λίγους μήνες θα ασχοληθεί με την αναθεώρηση
του Συντάγματος και θα συζητήσει πρόταση νόμου που προέρ-
χεται από την Αντιπολίτευση για την ρύθμιση σχέσεων πολιτεί-
ας και Εκκλησίας. Εν όψει αυτών των δύο κρίσιμων και γενικών
συζητήσεων φαντάζει τουλάχιστον βεβαιωμένη η κυβερνητική
πρόταση αναθεώρησης του πλαισίου της εκκλησιαστικής εκπαί-
δευσης, γιατί, είτε το θέλει είτε όχι η Κυβέρνηση, το θέμα των
σχέσεων πολιτείας και Εκκλησίας θα αποτελέσει αντικείμενο
ευρείας συζήτησης, επειδή το θέλει, με παραλλαγές βέβαια,
όλη η Αντιπολίτευση και ικανός αριθμός κυβερνητικών Βουλευ-
τών. Το αποτέλεσμα αυτής της συζήτησης μπορεί να είναι
τέτοιο που να ανατρέπει το σύνολο των διατάξεων του νομο-
σχεδίου.

Και το ερώτημά μου είναι: Δεν έφτανε στην Κυβέρνηση η
χλεύη που συνόδευσε το νόμο για το «Βασικό Μέτοχο»; Φιλο-
δοξεί τώρα να έχει την ίδια τύχη και ένα νομοσχέδιο για τις
εκκλησιαστικές σχολές; Δεν της έφτανε ο «Βασικός Μέτοχος»;
Δεν της έφταναν οι διαβεβαιώσεις του κ. Παυλόπουλου, που τις
επανέλαβε σήμερα; Πρέπει ξανά να γίνει το ίδιο;

Παραδόξως το Υπουργείο Παιδείας από το πλήθος των
εκκρεμών προβλημάτων στο χώρο της παιδείας επέλεξε να
ασχοληθεί κατά προτεραιότητα με το πλέον ασήμαντο, το
εκκλησιαστικό αίτημά της ανωτατοποίησης των ιερατικών σχο-
λών. Η αντιμετώπιση όλων των άλλων κρίσιμων θεμάτων της
παιδείας έχει εμπλακεί σ' έναν ατέρμονο διάλογο, που μόνο
στόχο φαίνεται να έχει την αποφυγή της ευθύνης που συνο-
δεύει την όποια απόφαση. Συζητούν αενάως, για να μην παρθεί
απόφαση.

Ειπώθηκε ότι η προηγούμενη κυβέρνηση -μίλησε γι' αυτό και
ο κ. Κοσμίδης πριν- μελετούσε ανάλογο νομοθέτημα. Είναι αλή-
θεια ότι γινόταν αυτή η μελέτη. Είναι όμως επίσης αλήθεια ότι
ο τέως Πρωθυπουργός κ. Σημίτης ορθώς, ορθότατα δεν επέ-
τρεψε την προώθησή του.

Η χαρακτηριστικότερη της σημασίας του νομοσχεδίου πρό-
βλεψη είναι η παράγραφος 1 του άρθρου 3. Εκεί ορίζεται ότι οι
ανώτατες εκκλησιαστικές σχολές είναι τέσσερις. Μετονομάζο-
νται σε Ανώτατες Εκκλησιαστικές Ακαδημίες και παρέχουν πτυ-
χία ισότιμα με εκείνα των ιδρυμάτων της ανώτατης εκπαίδευ-
σης. Το ρήμα «μετονομάζονται» θα μπορούσε επί το εκκλησια-
στικότερον να είναι «βαπτίζονται» ή θα μπορούσε, μια και πλη-
σιάζουν οι Αποκριές, να είναι «μεταμφιέζονται».

Η πραγματικότητα πάντως, που διαμορφώνει το νομοσχέδιο,
είναι ότι τέσσερις μέτριες έως κακής ποιότητας ιερατικές σχο-
λές μεταμφιέζονται σε πανεπιστημιακές. Για την ποιότητα;
Μηδενικό το ενδιαφέρον του Υπουργείου.

Αν η Εκκλησία επιθυμεί να αναβαθμίσει το επίπεδο μόρφω-
σης και εκπαίδευσης των στελεχών της, τι την εμποδίζει να ανε-

λυστα. Πάντα λειτουργήσε ως παιδαγωγικός οργανισμός και διε-
σωσε την ελληνική παιδεία και τον πολιτισμό μας.

Η παιδεία, συνεπώς, η γνώση και τα γράμματα αποτελούν
βασική έκφανση της Ορθόδοξης Εκκλησίας. Και τα στοιχεία
αυτά οφείλει να προάγει καθημερινά σε μία προσπάθεια να επι-
τελέσει καλύτερα το έργο αγάπης.

Σ' αυτήν την προσπάθεια πρέπει να συμβάλει παράλληλα και
το κράτος ως αρωγός. Πρέπει, λοιπόν, το κράτος να βοηθήσει
την Εκκλησία να οργανώσει με τον πιο αποτελεσματικό τρόπο
την εκπαίδευση και την παιδεία, γιατί τη βοήθεια αυτή η Εκκλη-
σία απλόχερα θα επιστρέψει σε μας και στα παιδιά μας.

Είναι ή δεν είναι πανθομολογούμενο, κυρίες και κύριοι συνά-
δελφοι, ότι μέχρι πρόσφατα υπήρχε παντελής έλλειψη ενός
σταθερού κανονιστικού ρυθμιστικού πλαισίου λειτουργίας των
εκκλησιαστικών σχολών, ένας νόμος πλαίσιο εμπλουτισμένος
με τα σύγχρονα οργανωτικά και συστηματικά εκπαιδευτικά
δεδομένα και τις αρχές της λειτουργίας; Αυτό μας έλειπε. Ας